МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА ПРАВА

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
_____ Любов КОВАЛЬСЬКА
«25» вересня 2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
_____ Надія КОВАЛЬЧУК
«25» вересня 2026 р.

СИЛАБУС

з освітнього компонента «Право продовольчої безпеки»
ступінь вищої освіти – магістр
галузь знань – D Бізнес, адміністрування та право
спеціальність – D8 Право
освітня програма – Право

Кафедра права

Силабус склав(ла) професор кафедри права, к.ю.н., професор Алла ЗЕМКО

Силабус затверджений на засіданні кафедри права, протокол № 3 від «25» вересня 2026 р.

Завідувач кафедри к.ю.н., доцент Вікторія АНІЩУК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення освітньої програми «Право», протокол № 3 від «25» вересня 2026 р.

Гарант ОП «Право» к.ю.н., професор Алла ЗЕМКО

Схвалено науково-методичною радою університету, протокол № 3 від «25» вересня 2026 р.

Затверджений силабус онлайн:
https://e.lntu.edu.ua/syllabus/2706

Луцьк – 2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «Право продовольчої безпеки»

Освітня програма	Право
Галузь знань / Спеціальність	D Бізнес, адміністрування та право / D8 Право
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Статус дисципліни	вибіркова
Мова викладання	українська
Обсяг	5 кредитів ECTS / 150 годин, семестр 2
Форма контролю	залік
Викладач(і)	к.ю.н., професор Алла ЗЕМКО

1. Мета і завдання дисципліни

Мета: Мета вивчення навчальної дисципліни «Право продовольчої безпеки» - закріплення, розширення та поглиблення спеціальних правових знань щодо змісту норм законодавства, спрямованого на регулювання відносин у сфері забезпечення продовольчої безпеки, а також щодо імплементації міжнародно-правових зобов'язань України в національний правопорядок. Вивчення цієї дисципліни надасть можливість студентам оволодіти основними категоріями міжнародного права продовольчої безпеки, зрозуміти закономірності правового регулювання, а також здобути практичні навички в сфері забезпечення продовольчої безпеки на національному та глобальному рівнях, сприятиме виробленню вмінь самостійного аналізу й тлумачення міжнародно-правових документів у зазначеній сфері, забезпечить активізацію аналітичної діяльності студентів, проведення науково-дослідницької роботи. Вивчення студентами дисципліни «Право продовольчої безпеки» є важливою складовою підготовки сучасного юриста, здатного надавати кваліфіковану правову допомогу у сфері міжнародно-правового забезпечення продовольчої безпеки. Запропонований курс навчальної дисципліни спрямований на реалізацію кваліфікаційної підготовки магістрів з метою набуття спеціальних знань і навичок у галузі міжнародно-правового та національно-правового регулювання відносин у сфері забезпечення продовольчої безпеки.

Завдання: Завдання вивчення дисципліни – сформувати у студентів фахові та предметні компетентності, що спираються на науково обґрунтовані концепції і доктрини, розуміння основ міжнародно-правового регулювання відносин із забезпечення продовольчої безпеки; сформувати навички визначення особливостей правовідносин, що виникають при забезпеченні продовольчої безпеки на міжнародному рівні; опанування навичок визначення специфіки міжнародно-правового регулювання окремих відносин, пов'язаних із забезпеченням продовольчої безпеки, а також систематизації та класифікації її рівнів, загроз, критеріїв та індикаторів; вироблення вміння аналізувати міжнародно-правові документи у сфері забезпечення продовольчої безпеки, кваліфіковано обґрунтувати, спираючись на норми права, самостійну точку зору з тієї чи іншої проблеми, пов'язаної із забезпеченням продовольчої безпеки або з основними напрямками подальшого розвитку її міжнародно-правового регулювання.

2. Компетентності

СК01 — Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК02 — Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК04 — Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК13 — Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст

проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

3. Структура дисципліни, розподіл годин, зв'язок тем з компетентностями

№	Назва теми	**Лекції** денна/ заочна	**Практ./ Семін./ лаб** денна/ заочна	**Самост. робота** денна/ заочна	**Разом**	**Методи навчання**	**Методи оцінювання**	**СК**
Змістовий модуль 1. Основи теорії права продовольчої безпеки. Правове забезпечення продовольчої безпеки в Україні. Міжнародно-правові основи права продовольчої безпеки.								
1	Тема 1. Історичний розвиток правового регулювання відносин із забезпечення продовольчої безпеки. Право продовольчої безпеки в сучасній правовій системі.	1/1	2/1	6/8	9/10	МН1, МН2, МН3, МН4, МН6	МО2, МО4, МО7, МО9	СК01
2	Тема 2. Право на продовольство та його гарантії.	1/1	2/1	6/8	9/10	МН1, МН2, МН3, МН4, МН6	МО2, МО4, МО7, МО9	СК01, СК13
3	Тема 3. Продовольча незалежність та продовольчий суверенітет у праві продовольчої безпеки.	1/1	2/1	6/8	9/10	МН1, МН2, МН3, МН4, МН6	МО2, МО4, МО7, МО9	СК01, СК13
4	Тема 4. Правовий механізм моніторингу і запобігання загрозам продовольчої безпеки.	1/–	2/1	6/10	9/11	МН1, МН2, МН3, МН4, МН6	МО2, МО4, МО7, МО9	СК01, СК13
5	Тема 5. Правові засади оцінювання стану продовольчої безпеки.	1/1	2/1	6/8	9/10	МН1, МН2, МН3, МН4, МН6	МО2, МО4, МО7, МО9	СК01, СК13
6	Тема 6. Міжнародно-правові засади забезпечення глобальної продовольчої безпеки.	1/1	2/1	6/8	9/10	МН1, МН2, МН3, МН4, МН6	МО2, МО4, МО7, МО9	СК02, СК04
7	Тема 7. Універсальні та спеціалізовані міжнародні організації як суб’єкти права продовольчої безпеки.	1/–	2/2	6/7	9/9	МН1, МН2, МН3, МН4, МН6	МО2, МО4, МО7, МО9	СК04
8	Тема 8. Міжнародно-правове регулювання продовольчої безпеки в рамках Світової організації торгівлі.	1/1	2/1	6/7	9/9	МН1, МН2, МН3, МН4, МН6	МО2, МО4, МО7, МО9	СК02, СК04
Змістовий модуль 2. Правове забезпечення продовольчої безпеки в ЄС, Україні, у зонах військових конфліктів та стихійних лих.								
9	Тема 9. Правові засади гарантування продовольчої безпеки в ЄС. Міжнародно-правове регулювання продовольчої безпеки у зонах військових конфліктів та стихійних лих.	1/1	2/1	6/7	9/9	МН1, МН2, МН3, МН4, МН6	МО2, МО4, МО7, МО9	СК02, СК04

№	Назва теми	Лекції денна/ заочна	Практ./ Семін./ лаб денна/ заочна	Самост. робота денна/ заочна	Разом	Методи навчання	Методи оцінювання	СК
10	Тема 10. Законодавство України у сфері забезпечення продовольчої безпеки.	1/1	2/1	6/7	9/9	МН1, МН2, МН3, МН4, МН6	МО2, МО4, МО7, МО9	СК01
11	Тема 11. Правові основи інституційно-функціонального забезпечення продовольчої безпеки в Україні.	1/–	2/1	7/8	10/9	МН1, МН2, МН3, МН4, МН6	МО2, МО4, МО7, МО9	СК01
12	Тема 12. Правове забезпечення сталого розвитку сільськогосподарського виробництва як засобу забезпечення продовольчої безпеки.	1/1	2/1	7/7	10/9	МН1, МН2, МН3, МН4, МН6	МО2, МО4, МО7, МО9	СК01, СК13
13	Тема 13. Правове забезпечення якості та безпечності харчових продуктів як основи продовольчої безпеки.	1/–	2/1	7/7	10/8	МН1, МН2, МН3, МН4, МН6	МО2, МО4, МО7, МО9	СК01, СК13
14	Тема 14. Правове регулювання виробництва та обігу органічної харчової продукції.	1/–	2/1	7/7	10/8	МН1, МН2, МН3, МН4, МН6	МО2, МО4, МО7, МО9	СК13
15	Тема 15. Правове забезпечення біобезпеки при виробництві харчових продуктів.	1/1	2/1	7/7	10/9	МН1, МН2, МН3, МН4, МН6	МО2, МО4, МО7, МО9	СК13
	ІЗ/КПІЗ			10/10	10/10			
	Разом	**15/10**	**30/16**	**105/124**	**150/150**			

Легенда: СК — спеціальна (фахова) компетентність (номер за п. 2). Повне формулювання кожного коду наводиться в ОП / стандарті спеціальності.

Методи навчання: МН1 — словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); МН2 — практичний метод (лабораторні та практичні заняття); МН3 — наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); МН4 — робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); МН6 — самостійна робота (розв'язання завдань).

Методи оцінювання: МО2 — усне або письмове опитування; МО4 — тестування; МО7 — презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО9 — залік.

4. Цілі сталого розвитку

ЦСР 2 – Подолання голоду, розвиток сільського господарства

ЦСР 4 – Якісна освіта

ЦСР 12 – Відповідальне споживання та виробництво

5. Неформальна освіта

Рекомендовані курси, тренінги, стажування та інші: результати навчання, здобуті у формальній, неформальній чи інформальній освіті, можуть бути визнані відповідно до процедур ЛНТУ. Підтвердженнями можуть бути сертифікати тематичних тренінгів, вебінарів чи онлайн-курсів

разом з описом досягнутих результатів навчання та, за потреби, коротке верифікаційне завдання або портфоліо.

6. Критерії та форми контролю

Оцінювання — за 100-бальною шкалою (національна шкала / ЄКТС). Підсумковий бал = поточний контроль (30 %) + ІЗ/КПІЗ (20 %) + модульний контроль (50 %).

Академічна доброчесність: самостійне виконання завдань; коректне посилання на джерела; позначення частин тексту, згенерованих засобами ШІ. Порушення академічної доброчесності не толеруються.

7. Зміст тем

Тема 1. Історичний розвиток правового регулювання відносин із забезпечення продовольчої безпеки. Право продовольчої безпеки в сучасній правовій системі.

Етапи історичного розвитку відносин у сфері забезпечення продовольчої безпеки. Продовольчі кризи в розвитку людства: поняття та види. Продовольча безпека як об’єкт правового регулювання: поняття та ознаки. Продовольча безпека в системі національної безпеки держави. Рівні продовольчої безпеки. Функції продовольчої безпеки. Поняття права продовольчої безпеки і його місце в системі права. Предмет права продовольчої безпеки. Метод правового регулювання відносин із забезпечення продовольчої безпеки. Принципи права продовольчої безпеки. Система права продовольчої безпеки.

Тема 2. Право на продовольство та його гарантії.

Еволюція та поняття права на продовольство. Форми законодавчого закріплення права на продовольство. Гарантії права на продовольство.

Тема 3. Продовольча незалежність та продовольчий суверенітет у праві продовольчої безпеки.

Продовольча незалежність як категорія права продовольчої безпеки (поняття, ознаки, принципи, індикатори та критерії). Міжнародно-правове й національно-правове забезпечення продовольчої незалежності. Поняття, історія становлення, ознаки та принципи політико-правової концепції продовольчого суверенітету.

Тема 4. Правовий механізм моніторингу і запобігання загрозам продовольчої безпеки.

Поняття та класифікація загроз продовольчій безпеці. Правові основи моніторингу продовольчої безпеки. Механізм протидії загрозам продовольчої безпеки.

Тема 5. Правові засади оцінювання стану продовольчої безпеки.

Індикатори та критерії оцінювання стану продовольчої безпеки. Сучасні підходи до оцінки продовольчої безпеки у світі. Глобальний індекс продовольчої безпеки як інструмент міжнародної оцінки продовольчої безпеки. Глобальний індекс голоду (Global Hunger Index, GHI) у системі міжнародних показників продовольчої безпеки.

Тема 6. Міжнародно-правові засади забезпечення глобальної продовольчої безпеки.

Теоретико-правові засади глобальної продовольчої безпеки. Принципи міжнародно-правового забезпечення продовольчої безпеки. Універсальні міжнародно-правові акти у сфері продовольчої безпеки. Спеціалізовані міжнародні акти у сфері продовольства. Інституційний механізм забезпечення глобальної продовольчої безпеки.

Тема 7. Універсальні та спеціалізовані міжнародні організації як суб’єкти права продовольчої безпеки.

Міжнародно-правові засади діяльності Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО) у сфері продовольчої безпеки. Всесвітня продовольча програма (United Nations World Food Programme, WFP): правовий статус, функції та напрями діяльності. Міжнародні фінансові організації та їх роль у забезпеченні продовольчої безпеки (International

Fund for Agricultural Development, IFAD; The World Bank; International
Monetary Fund, IMF). Регіональні міжнародні організації як суб'єкти забезпечення продовольчої безпеки (European Bank for Reconstruction and Development, EBRD; European Food Safety Authority, EFSA)

Тема 8. Міжнародно-правове регулювання продовольчої безпеки в рамках Світової організації торгівлі.

Світова організація торгівлі (World Trade Organization, WTO): міжнародно-правові засади створення та діяльності.
Інституційна структура СОТ і статус держав – членів СОТ. Угоди СОТ про технічні бар'єри в торгівлі та про застосування санітарних і фітосанітарних заходів. Загальна характеристика Угоди СОТ про сільське господарство і її місце в системі
права СОТ.

Тема 9. Правові засади гарантування продовольчої безпеки в ЄС. Міжнародно-правове регулювання продовольчої безпеки у зонах військових конфліктів та стихійних лих.

Загальна характеристика правового забезпечення продовольчої безпеки в ЄС. Періодизація розвитку правових засад продовольчої безпеки в Європейському Союзі. Первинне право ЄС у сфері продовольчої безпеки. Регламенти ЄС як основа правового регулювання продовольчої безпеки. Директиви Європейського Союзу в системі гарантування продовольчої безпеки. Інституційно-правові механізми забезпечення продовольчої безпеки в ЄС. Принципи правового регулювання продовольчої безпеки в ЄС. Практика Суду Європейського Союзу у сфері продовольчої безпеки. Міжнародно-правові засади забезпечення продовольчої безпеки за надзвичайних умов. Механізм міжнародного реагування на продовольчі кризи в умовах збройних конфліктів і стихійних лих. Продовольство як зброя: міжнародно-правова оцінка. Міжнародно-правові механізми реагування на природні катастрофи. Напрями вдосконалення міжнародних механізмів реагування на продовольчі кризи в зонах збройних конфліктів і стихійних лих.

Тема 10. Законодавство України у сфері забезпечення продовольчої безпеки.

Загальна характеристика законодавства України у сфері забезпечення продовольчої безпеки. Конституція та закони України, що регулюють відносини у сфері забезпечення продовольчої безпеки. Підзаконні нормативно-правові акти в системі законодавства, що регулює відносини із забезпечення продовольчої безпеки.

Тема 11. Правові основи інституційно-функціонального забезпечення продовольчої безпеки в Україні.

Поняття та система інституційно-функціонального забезпечення продовольчої безпеки. Публічне адміністрування відносин у сфері продовольчої безпеки. Система державних органів забезпечення продовольчої безпеки та їх повноваження. Правовий статус Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів і захисту споживачів. Правові основи формування державних продовольчих резервів. Регіональний рівень інституційного забезпечення продовольчої безпеки.

Тема 12. Правове забезпечення сталого розвитку сільськогосподарського виробництва як засобу забезпечення продовольчої безпеки.

Правові засади сталого розвитку аграрного виробництва. Земельний фонд України: роль і значення в забезпеченні продовольчої безпеки. Правове регулювання природокористування в сільському господарстві.

Тема 13. Правове забезпечення якості та безпечності харчових продуктів як основи продовольчої безпеки.

Якість і безпечність харчових продуктів: глобальні виклики й соціальне значення. Законодавство у сфері забезпечення якості й безпечності продуктів харчування. Поняття якості й безпечності продуктів харчування. Неякісні, небезпечні й непридатні продукти харчування. Інформація для споживачів харчової продукції. Правові засади впровадження системи управління безпечністю харчових продуктів (HACCP). Державний контроль у сфері безпечності і якості продуктів

харчування та кормів.

Тема 14. Правове регулювання виробництва та обігу органічної харчової продукції.

Екологізація аграрного виробництва як засіб забезпечення продовольчої безпеки. Міжнародна федерація органічного сільськогосподарського руху (IFOAM): історія створення, завдання, принципи діяльності. Правові засади виробництва й обігу органічної сільськогосподарської продукції та сировини в контексті забезпечення продовольчої безпеки. Галузі органічного виробництва. Особливості правового регулювання виробництва окремих видів органічної харчової продукції.
Правові вимоги щодо маркування органічних продуктів харчування.

Тема 15. Правове забезпечення біобезпеки при виробництві харчових продуктів.

Застосування біотехнологій як засобу забезпечення продовольчої безпеки. Поняття та правові основи біобезпеки в агропродовольчій сфері. Правове забезпечення біологічної безпеки харчових продуктів, вироблених із використанням генетично модифікованих організмів.

8. Опис ІЗ/КПІЗ

Індивідуальне завдання має практикоорієнтований характер і передбачає аналіз нормативно-правових актів, вирішення правових ситуацій, пошук правових проблем та формулювання обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення законодавства України.

Завдання 1. Правові засади забезпечення продовольчої безпеки України

Проаналізуйте систему нормативно-правових актів України, які регулюють відносини у сфері продовольчої безпеки. Визначте основні напрями правового регулювання, компетенцію державних органів та проблеми узгодженості відповідного законодавства. Запропонуйте три напрями його вдосконалення.

Завдання 2. Продовольча безпека як складова національної безпеки

Розкрийте правовий взаємозв'язок між продовольчою та національною безпекою України. Проаналізуйте, які правові механізми можуть застосовуватися державою для забезпечення стабільного постачання продовольства в умовах воєнного стану. Наведіть приклади відповідних державних заходів.

Завдання 3. Правове регулювання державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників

На прикладі одного виду державної підтримки аграрного сектору (дотації, субсидії, пільгове кредитування, гранти тощо) дослідіть правові підстави, умови та порядок її надання. Визначте, наскільки відповідний механізм сприяє зміцненню продовольчої безпеки України.

Завдання 4. Правове забезпечення якості та безпечності харчових продуктів

Проаналізуйте законодавство України щодо забезпечення якості та безпечності харчових продуктів. Розкрийте правовий статус і обов'язки операторів ринку харчових продуктів, вимоги до державного контролю та відповідальність за порушення встановлених вимог. Наведіть приклад практичної ситуації та запропонуйте її правове вирішення.

Завдання 5. Продовольча безпека та захист прав споживачів

Розгляньте правові механізми захисту споживачів у разі придбання неякісних, небезпечних або фальсифікованих харчових продуктів. Визначте, які права має споживач, до яких органів він може звернутися та які способи правового захисту може використати. Сформулюйте алгоритм дій споживача на конкретному прикладі.

Завдання 6. Продовольча безпека в умовах воєнного стану

Проаналізуйте правові проблеми забезпечення населення продовольством на територіях, які постраждали внаслідок воєнних дій. Розгляньте питання гуманітарного забезпечення, державного регулювання постачання продуктів харчування, захисту продовольчих резервів та відповідальності за перешкоджання продовольчому забезпеченню населення.

Завдання 7. Правове регулювання стратегічних продовольчих резервів

Дослідіть правові засади формування, зберігання та використання державних матеріальних

резервів у частині продовольчих ресурсів. Визначте роль продовольчих резервів у подоланні кризових ситуацій, пов'язаних із дефіцитом продуктів харчування. Запропонуйте правові механізми підвищення ефективності їх використання.

Завдання 8. Міжнародно-правові стандарти забезпечення права на достатнє харчування

Проаналізуйте міжнародно-правові акти, які закріплюють право людини на достатнє харчування, зокрема положення Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права та документи Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО). Визначте зобов'язання держави щодо реалізації цього права та оцініть стан його забезпечення в Україні.

Завдання 9. Європейська інтеграція та адаптація законодавства України у сфері продовольчої безпеки

Дослідіть основні вимоги права Європейського Союзу щодо безпечності харчових продуктів, простежуваності продукції та державного контролю. Визначте, які положення законодавства України потребують подальшого вдосконалення з урахуванням європейських стандартів. Сформулюйте пропозиції щодо наближення українського законодавства до права ЄС.

Завдання 10. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері продовольчої безпеки

На прикладі однієї категорії правопорушень (виробництво небезпечних харчових продуктів, порушення санітарних вимог, фальсифікація продукції, порушення правил зберігання чи транспортування продовольства) проаналізуйте підстави та види юридичної відповідальності. Розкрийте повноваження органів державного контролю та запропонуйте заходи запобігання таким правопорушенням.

Завдання 11. Правове забезпечення продовольчого суверенітету України в умовах глобалізаційних процесів

Дослідіть співвідношення понять «продовольча безпека», «продовольчий суверенітет» та «продовольча незалежність» у правовій доктрині й міжнародних документах. Проаналізуйте, наскільки законодавство України забезпечує можливість держави самостійно визначати пріоритети аграрної та продовольчої політики. Визначте правові ризики надмірної залежності від імпорту продовольства та запропонуйте концептуальні напрями формування правового механізму захисту продовольчого суверенітету України.

Завдання 12. Правові механізми запобігання продовольчим кризам: національний та міжнародний виміри

Розробіть модель правового реагування держави на можливу продовольчу кризу, спричинену одночасним скороченням внутрішнього виробництва, порушенням логістичних шляхів та зростанням цін на основні продукти харчування. Визначте компетенцію органів державної влади, можливі регуляторні заходи, механізми міждержавної співпраці та гарантії недопущення необґрунтованого обмеження прав суб'єктів господарювання. Результатом має бути проєкт алгоритму державного реагування з правовим обґрунтуванням кожного етапу.

Завдання 13. Правові проблеми забезпечення балансу між продовольчою безпекою та економічною свободою

Проаналізуйте межі державного втручання в діяльність суб'єктів господарювання у сфері виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продовольства. Дослідіть правомірність застосування цінового регулювання, обмежень експорту, ліцензування та інших адміністративних заходів з огляду на принципи верховенства права, пропорційності та свободи підприємницької діяльності. На основі аналізу конкретної правової ситуації сформулюйте висновок щодо допустимих меж такого втручання.

Завдання 14. Правова відповідальність держави за незабезпечення права людини на достатнє харчування

Дослідіть міжнародно-правові зобов'язання України щодо гарантування права на достатнє харчування. Проаналізуйте позитивні та негативні зобов'язання держави у цій сфері, критерії оцінювання виконання таких зобов'язань та можливі механізми міжнародного захисту. Розгляньте модельну ситуацію, за якої певна соціально вразлива група населення фактично позбавлена доступу до достатнього харчування внаслідок бездіяльності органів влади. Визначте

можливі правові способи захисту порушених прав.

Завдання 15. Правове регулювання продовольчої безпеки в контексті зміни клімату та екологічних загроз

Дослідіть взаємозв'язок між екологічною безпекою, кліматичними змінами та продовольчою безпекою. Проаналізуйте правові механізми захисту сільськогосподарських земель, водних ресурсів і біорізноманіття як передумов стабільного виробництва продовольства. Оцініть ефективність чинного законодавства України щодо запобігання деградації земель, забрудненню ґрунтів та водних ресурсів. Запропонуйте комплекс правових заходів для забезпечення екологічно стійкого аграрного виробництва.

Завдання 16. Правові аспекти використання цифрових технологій та штучного інтелекту у сфері продовольчої безпеки

Проаналізуйте правові проблеми використання штучного інтелекту, цифрових платформ, супутникового моніторингу та систем автоматизованого контролю в аграрному виробництві й управлінні продовольчими ресурсами. Розгляньте питання захисту персональних даних, кібербезпеки, достовірності цифрової інформації, відповідальності за помилки автоматизованих систем та правового статусу результатів їх використання. Розробіть пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання цифровізації агропродовольчого сектору.

Завдання 17. Продовольча безпека та міжнародна торгівля: правові колізії й обмеження експорту продовольства

Дослідіть співвідношення міжнародних торговельних зобов'язань України в межах Світової організації торгівлі та права держави вживати заходів для захисту внутрішньої продовольчої безпеки. Проаналізуйте правові підстави запровадження тимчасових експортних обмежень, їх допустимість відповідно до правил СОТ та можливі наслідки для міжнародних торговельних відносин. На основі модельної ситуації розробіть юридично обґрунтовану позицію держави щодо запровадження таких обмежень.

Завдання 18. Правове забезпечення продовольчої безпеки внутрішньо переміщених осіб та інших соціально вразливих категорій населення

Дослідіть правові механізми гарантування доступу до достатнього та безпечного харчування внутрішньо переміщених осіб, дітей, осіб з інвалідністю, людей похилого віку та населення територій, що постраждали внаслідок воєнних дій. Проаналізуйте співвідношення державної соціальної політики, гуманітарної допомоги та міжнародних зобов'язань України. Розробіть модель правового механізму адресного продовольчого забезпечення однієї з визначених категорій населення, передбачивши джерела фінансування, суб'єктів реалізації та гарантії контролю.

Завдання 19. Правові проблеми забезпечення простежуваності харчових продуктів у ланцюгах постачання

На прикладі ланцюга «виробник – переробник – перевізник – роздрібний продавець – споживач» дослідіть правові вимоги до простежуваності харчових продуктів. Проаналізуйте розподіл обов'язків і відповідальності між операторами ринку, порядок вилучення та відкликання небезпечної продукції, а також повноваження компетентних органів державного контролю. Розгляньте ситуацію виявлення небезпечної партії продукції, визначте алгоритм юридичних дій кожного учасника ланцюга та запропонуйте заходи вдосконалення механізмів простежуваності.

Завдання 20. Розроблення концепції вдосконалення законодавства України у сфері продовольчої безпеки

Проведіть комплексний аналіз чинного законодавства України у сфері продовольчої безпеки. Визначте основні нормативно-правові прогалини, колізії та проблеми правозастосування. На основі проведеного дослідження підготуйте концепцію вдосконалення правового регулювання продовольчої безпеки України, яка повинна містити:

- обґрунтування актуальності проблеми;
- аналіз чинного нормативно-правового забезпечення;

- визначення основних правових проблем;
- мету, принципи та пріоритетні напрями вдосконалення законодавства;
- пропозиції щодо внесення змін до чинних нормативно-правових актів або прийняття нових;
- очікувані правові та соціально-економічні результати.

Рекомендовані вимоги до виконання індивідуальних завдань: обсяг - 5–7 сторінок формату А4; структура - вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел; нормативна база - не менше 3-5 нормативно-правових актів або міжнародних документів (залежно від теми); аналітична складова - аналіз правових проблем, практичних ситуацій та наукових підходів; практична складова - приклади застосування законодавства, правові висновки або пропозиції щодо його вдосконалення.

9. Загальні вимоги

Освітній процес регулюється академічними правилами ЛНТУ. Здобувачі освіти зобов’язані ознайомитися з вимогами, визначеними Кодексом академічної доброчесності ЛНТУ та Політикою етичного використання штучного інтелекту в ЛНТУ, і дотримуватися принципів академічної доброчесності та етичного використання штучного інтелекту в освітній діяльності.

Академічна доброчесність. Учасники освітнього процесу зобов’язані дотримуватися Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX та внутрішніх нормативних документів ЛНТУ. Не допускаються академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, привласнення авторства, несамостійне виконання завдань, а також недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися для пошуку ідей, пояснення методів, попереднього структурування, мовного редагування та допоміжного аналізу неконфіденційних даних, якщо конкретне завдання не передбачає повністю самостійного виконання. Здобувач освіти має зазначати використаний інструмент, мету та етап його застосування, перевіряти факти й розрахунки та самостійно обґрунтовувати висновки.

10. Література

І. Навчально-методичні матеріали та розробки

Праці інших авторів:

1. Право продовольчої безпеки : підручник / [Т.В. Курман ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2026. – 304 с.]

ІІ. Наукові праці

Праці автора силабуса:

2. Земко А.М. Продовольча безпека в умовах війни: правовий аспект. // Продовольча та екологічна безпека у воєнний і післявоєнний часи: правові виклики для України та світу: тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної онлайн/офлайн конференції (м. Київ, 16 вересня 2022 р.). Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2022. 297 с. Ст. 112-115.

3. Земко А.М. Підтримка великого і малого агровиробництва: правовий аспект // Пріоритетні напрями розвитку аграрного, земельного та екологічного права в сучасних умовах : матеріали круглого столу, присвяч. 100 річчю від дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. НАПрН України Шелестова В. С. (м. Харків, 22 лют. 2024 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана; М-во освіти і науки України; НАПрН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. зем. та аграр. права, Каф. екол. права. – Харків : Право, 2024. – 424 с.

4. Земко А.М. Особливості здійснення сільськогосподарської виробничої діяльності в умовах війни: правовий аспект / Правові аспекти агроекологічного розвитку України: тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної онлайн/офлайн конференції, присвяченої 100-річчю

від народження академіка В.З. Янчука (м. Київ, 23 травня 2025 р.). Київ: НУБіП України, 2025. 272 с. (ст. 51-54).

5. Земко А. М. Право продовольчої безпеки: виклики війни // Державотворчі процеси в Україні: реалії сьогодення: Тези доповідей за матеріал. III Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 8-9 травня 2026 року) / відп. ред. В.В. Аніщук, А. М. Земко. Луцьк: ІВВ ЛНТУ, 2026. 800 с. (с. 132-137).

Праці інших авторів:

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану: Закон України від 03.24.2022 р. № 2145-IX.

7. Про внесення змін до деяких законів України щодо безперебійного виробництва та постачання сільськогосподарської продукції під час воєнного стану: Закон України від 12.05.2022 р. № 2246-IX

8. Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів: Закон України від 31.05.2007 р. № 1103-V.

9. Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції: Закон України від 10.07.2018 р. № 425-VII.

10. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 22.07.2014 р. № 1602-VII.

11. Про технічні бар'єри у торгівлі, Про сільське господарство, Про санітарні та фітосанітарні заходи: Угоди СОТ від 15 квітня 1994р.

12. Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 р.

13. Про затвердження плану заходів забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.04.2022 р. № 327-р.

14. Аграрне право: конспект лекцій: навч. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право»/ Ю.Ю.Бакай, Д.Ю. Кондратенко, Г.С. Корнієнко та ін.; за ред. Т.В. Курман, А.М. Статівки. Харків: Юрайт, 2022. 172 с.

15. Курман Т.В., Туєва О.М. Право продовольчої безпеки: навч. посібник. Харків: Юрайт, 2021. 92 с.

16. Актуальні проблеми правового забезпечення продовольчої безпеки України: моногр. / О.М. Батигіна, В.П. Жушман, В.М. Корнієнко та ін.; за ред. В.Ю. Уркевича та М.В. Шульги. Харків: ФОП Шевченко С.О., 2013. 326 с.

17. Батигіна О.М. Продовольча безпека: історія розвитку та сучасний стан правового регулювання. Аграрне та земельне право України: сучасна парадигма і перспективи розвитку: колект. монографія / за ред. д.ю.н., проф. А. П. Гетьмана та д.ю.н., проф. Т. В. Курман. Харків: Юрайт, 2022. 154-179 с.

III. Інформаційні ресурси

18. Верховна Рада України // http: www.rada.gov.ua

19. Голос України // http: www.uamedia.visti.net/golos/

20. Державні органи влади України // http: www.nau.kiev.ua

21. Законопроекти України // http: www.zakon.gov.ua

22. Кабінет Міністрів України (вихід на всі міністерства і відомства) // http: www.kmu.gov.ua

23. Міністерство юстиції // http: www.minjust.gov.ua

24. Офіційна сторінка Президента України // http: www.president.gov.ua

25. Урядовий кур’єр // http: www.uamedia.visti.net/uk/

26. Офіційний веб-портал Конституційного Суду України. URL: https://ccu.gov.ua

27. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України. URL: https://minjust.gov.ua/

28. Офіційний веб-портал Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: https://minagro.gov.ua/

29. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: http://www.reyestr.court.gov.ua/

30. Рішення Європейського Суду з прав людини щодо України. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_9329

31. Практика Європейського Суду з прав людини у справах, пов’язаних з охороною навколишнього природного середовища. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Environment_RUS.pdf

32. Урядовий кур’єр // http: www.uamedia.visti.net/uk